

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

II.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 8-го Февраля — 1838 — Wilno. Wtorek. 8-go Lutego.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Санктпетербургъ, 31-го Января.

Приказъ по Отдѣльному Гвардейскому Корпусу.
25 Января 1838 года N. 16-й.

Въ С. Петербургѣ.

Сего числа удостоился Я получить Всемилоостивѣйшій Рескриптъ Государыни Императрицы, въ которомъ Ея Императорскому Величеству благоугодно было изъявить Высочайшее благоволеніе Гвардейскому Корпусу, за сбереженіе во время пожара, бывшаго въ Зимнемъ Дворцѣ, вещей Ихъ Императорскимъ Величествамъ и Императорскому Семейству принадлежащихъ.

Столь милостивое вниманіе Государыни Императрицы, къ прямому верноподданническому долгу нашему, — Я считаю себя особеннымъ счастьемъ сдѣлать извѣстнымъ всемъ сослуживцамъ Моимъ, будучи совершенно убѣжденъ, что все они вполне раздѣлятъ со Мною чувства глубочайшаго благоговѣнія, удостоясь такого лестнаго для каждаго отзыва Ея Императорскаго Величества.

Прилагая при семъ копію съ помянутаго Рескрипта, предписываю: прочесть оный, вмѣстѣ съ симъ Приказомъ, во всѣхъ ротяхъ, эскадронахъ и батареяхъ; подлинный же Рескриптъ, какъ знакъ Всемилоостивѣйшаго благоволенія, которымъ Ея Величеству благоугодно было осчастливить Отдѣльный Гвардейскій Корпусъ, хранить въ Корпусномъ Штабѣ, вмѣстѣ съ прочими Высочайшими Рескриптами.

Подписалъ: *Генералъ-Фельдцейхмейстеръ.*
МИХАИЛЪ.

РЕСКРИПТЪ Ея Императорскаго Величества Государыни Императрицы.

Ваше Императорское Высочество!

Посѣтивъ вчера, въ сопровожденіи Государя Императора, Гаврической Дворецъ, и осмотрѣвъ свезенное туда имущество, спасенное Гвардейскимъ Корпусомъ изъ Зимняго Дворца во время пожара, Я столько же была изумлена огромностію трудовъ его и усилій, сколько тронута чувствомъ душевнаго умиленія, увидѣвъ ту неимовѣрную заботливость, которая была приложена о сбереженіи вещей принадлежащихъ Его Императорскому Величеству, лично Мнѣ и Нашему Семейству. Заботливость сія, обращенная посреди тревоги и опасностей пожара на сохраненіе даже самыхъ мелкихъ вещей, могла происходить только отъ неограниченнаго усердія и преданности чиновъ Гвардейскаго Корпуса къ Императорскому Дому. Сей прекрасный подвигъ оцененъ уже по достоинству Государемъ Императоромъ, — Я же, слѣдуя влеченію искренняго чувства, и приносивъ Вашему Императорскому Высочеству душевную признательность Мою за личныя распоряженія Ваши въ этомъ дѣлѣ, убѣдительно прошу Васъ изъявить благодарность Мою, принимавшимъ въ ономъ участіе Гг. Генераламъ, Штабъ и Оберъ-Офицерамъ Гвардейскаго Корпуса, а всѣхъ нижнихъ чиновъ онаго, дѣйствовавшихъ съ столь достохвальнымъ и

Санкт-Petersburg, 31-go Stycznia.

ROZKAZ DZIENNY DO ODDZIELNEGO KORPUSU GWARDYI.
25-go Stycznia 1838 roku N. 16-ty.

W St. Petersburgu.

Dzisiaj miałem zaszczyt otrzymać Naymiłościwszy Reskrypt Cesarzowej JEJ MOŚCI, w którym NAYJAŚNIEYSZEJ PANI podobało się oświadczyć Naywyższe zadowolenie Korpusowi Gwardyi, za uratowanie w czasie pożaru, w Zimowym Pałacu zdarzonego, rzeczy do ICH CESARSKICH MOŚCI i CESARSKIEJ FAMILI należących.

Tak łaskawa uwaga CESARZOWEJ JEJ MOŚCI, na przesyłany obowiązek wiernych poddanych, — poczytuję sobie za szczególne szczęście uczynić to wiadomemъ wszystkim Moimъ towarzyszomъ służby, w zupełnymъ będącъ przekonaniu, że wszyscy oni podzielać będą ze Mną w zupełności uczucia naygłębszego uwielbienia, zasłużwszy na tak chlubną dla kaźdego pochwałę NAYJAŚNIEYSZEJ CESARZOWEJ JEJ MOŚCI.

Załączając przy niniejszémъ kopią pomienionego Reskryptu, zalecamъ: przeczytać go, wespół z tymъ Rozkazemъ Dziennymъ, we wszystkichъ rotachъ, szwadronachъ i bateriachъ; autentykъ zaś Reskryptu, jako pamiątkę Nayłaskawszego zadowolenia, którymъ CESARZOWEJ JEJ MOŚCI podobało się uszczęśliwić Oddzielny Korpus Gwardyi, chować w Sztapie Korpusu, razem z innemi Naywyższemi Reskryptami.

Podpisałъ: *Jenerał-Feldceigmistrz.*
МИХАИЛЪ.

RESKRYPT NAYJAŚNIEYSZEJ CESARZOWEJ JEJ MOŚCI.

WASZA CESARSKA WYSOKOŚĆ!

Odwiedziwszy wczora, w towarzystwie CESARZA JEJ MOŚCI, Pałacъ Taurycycki, i obejrzawszy zwiezione tamъ rzeczy, uratowane przez Korpus Gwardyi z Zimowego Pałacu w czasie pożaru, byłemъ razemъ zdumiona ogromemъ jego trudówъ i usiłowań, jako też przejęta uczuciemъ serdecznego rozrzewnienia, widzącъ tę trudną do uwierzenia troskliwość, jaką okazano w ratowaniu rzeczy, należącychъ do JEJ MOŚCI, do MNIE osobicie i do NASZEJ FAMILII. Troskliwość ta, okazana pośródъ trwogi i niebezpieczeństwъ pożaru w ratowaniu rzeczy nawetъ drobniejszychъ, mogła tylko pochodzić z nieograniczonej gorliwości i poświęcenia się Korpusu Gwardyi ku CESARSKIEMU DOMOWI. Piękny ten czynъ zostałъ jużъ podługъ wartości oceniony przez CESARZA JEJ MOŚCI, — Я zaśъ idącъ za popędemъ szczerego uczucia, i zasyłającъ WASZEJ CESARSKIEJ WYSOKOŚCI serdeczną Moję wdzięczność за osobiste Wasze rozporządzenia w tey rzeczy, bardzo Was proszę oświadczyć Moję podziękowanie mającymъ w niey uczestnictwo PP. Jenerałomъ, Sztabsъ i Ober-Oficeromъ Korpusu Gwardyi, a wszystkimъ jego rangomъ niższymъ, działającymъ z takъ chwalebną i wzorową gorliwością, rozkazać podziękować w Mojemъ imieniu.

безпримѣрнымъ усердіемъ, приказать благодарить Моимъ именованъ.

Пребываю къ Вамъ навсегда искренно-доброжелательною.

На подлинномъ рескриптѣ собственною Ея Императорскаго Величества рукою написано:

АЛЕКСАНДРА.

24 Января 1838

Вѣрно: *Генераль-Фельдцейхмейстеръ МИХАИЛЬ. (Р. И.)*

— Высочайшимъ Рескриптомъ, 23-го Октября м. г., Всемилостивѣйше принята въ число дамъ меньшаго креста ордена *Св. Екатерины*, Л. К. *Ридигеръ*, супруга Генераль-Адъютанта Ридигера.

— Высочайшимъ Приказомъ, 28-го Января, произведены, за отличіе по службѣ, изъ Подковниковъ въ Генераль-Майоры: Исправляющій должность Начальника 5-го Округа Корпуса Жандармовъ, *Шнелъ*, съ утвержденіемъ въ сей должности; Командиръ Староингерманландскаго пѣхотнаго полка, *Скобелцынъ*, съ назначеніемъ Командиромъ 2-й бригады оной же дивизіи; Командиръ Новоингерманландскаго пѣхотнаго полка, *Адлербергъ 2-й* съ оставленіемъ при прежней должности. (С. П.)

— Высочайшими указами данными Правительствующему Сенату, нижепоименованные чиновники, которые, по засвидѣтельствованію ихъ Начальствъ, при усердномъ и безпорочномъ отправленіи своихъ должностей, выслужили въ настоящихъ чинахъ узаконенные сроки, Всемилостивѣйше пожалованы: согласно удостоенію Правительствующаго Сената: 24 *Декабря*: Ординарный Профессоръ Астрономіи при Виленской Обсерваторіи Коллежскій Советникъ *Петръ Славинскій*, въ Статскіе Советники; — 31-го *Декабря*: Советникъ Гродненскіе Казенной Палаты Временнаго о конфискаціи имѣній Отдѣленія 7-го Класа Семенъ *Демлювизъ*, въ Коллежскіе Советники; Титулярные Советники: Минскаго Губернскаго Правленія Секретарь Временной Экспедиціи Степанъ *Суляковский*, Протоколистъ Минскаго Межеваго Суда Титусъ *Шишко*, въ Коллежскіе Ассессоры; Надворные Советники. Советникъ Правленія Виленской Медикохирургической Академіи Иванъ *Вашкевичъ*, Ординарный Профессоръ Виленской Медикохирургической Академіи Адольфъ *Абихтъ*, Экстраординарный Профессоръ сейже Академіи Адамъ *Вѣлькевичъ*, Операторы Врачебныхъ Управъ: Докторы Медицины: Виленской Фаддей *Грегина* и Гродненской Антонъ *Савицъ* въ Коллежскіе Советники. (С. В.)

Баръ, 11-го Января

Сегодня въ половинѣ девятаго часа здѣшніе жители приведены были въ ужасъ землетрясеніемъ, которое сколько можно было замѣтить, имѣло направленіе отъ запада къ югу; оно сопровождалось сильнымъ подземнымъ гуломъ, и продолжалось три минуты.

Кишиневъ, 12-го Января.

Вчера въ 35 минутъ девятаго часа по полудни, здѣшніе жители встревожены были сильнымъ шумомъ, за которымъ раздался подземный ударъ; потомъ началось колебаніе земли съ сильнымъ трескомъ стѣнъ въ домахъ, крышь, стукомъ дверей, оконъ, мебели, паденіемъ нѣкоторыхъ вещей. Два удара еще сильнѣйшіе довершили всеобщій страхъ. Многіе въ испугъ выбѣжали изъ домовъ. Шумъ, гулъ, трескъ деревьевъ, домовъ и другихъ зданій, вой и крикъ домашнихъ животныхъ, усугубляли ужасъ. Благодареніе Богу, это явленіе продолжалось не болѣе минуты; потомъ все утихло и термометръ поутру показывалъ только 15 градусовъ морозу, при облачномъ небѣ. Не осталось ни одного зданія, которое не было бы болѣе или менѣе повреждено: въ однихъ треснули стѣны, опали карнизы, разбились окна, повреждены печи, треснули трубы на крышахъ, другіе обвалились. Здѣшніе старожилы не запомнятъ такого сильнаго землетрясенія.

Въ концѣ Ноября мѣсяца начались здѣсь небольшіе морозы. Въ началѣ Декабря пошелъ ледъ на рѣкѣ *Днѣстрѣ*, протекающей на границѣ Бессарабіи, и съ 15 числа морозы постоянно возвышались до 1-го Января и доходили до 24 град., потомъ уменьшались; выпалъ снѣгъ около полуаршина, и морозы опять усилились, и вчерашній день утромъ термометръ показывалъ — 23°.

Сороки (въ Бессарабіи), 12 Января.

Вчерашняго дня по полудни въ 10-мъ часу, мы поражены были сильнымъ землетрясеніемъ, которое продолжалось около 3-хъ минутъ и сопровождалось двумя подземными ударами — одинъ за другимъ послѣдовавшими, по направленію съ востока на западъ. Первоначальный ударъ изумилъ всѣхъ и уподоблялся проѣзду экипажа по мостовой, — потря-

Zostają ku Wam nazawsze szczerze życliwą.

Na autentyku Reskryptu Własną JEJ CESARSKIEJ MOŚCI ręką napisano:

ALEXANDRA.

24-go Stycznia 1838 r.

Zgodno: *Jenerał-Feldceigmistrz MICHAŁ. (R. I.)*

— Przez Naywyższy Reskrypt 23-go Października zeszłego roku, Nayłaskawiey przyjęta do liczby Dam mnieyszego krzyża orderu *Sw. Katarzyny L. K. Ridiger*, żona Jenerał-Adjutanta Ridigera.

— Przez Naywyższy Rozkaz Dzienny 28-go Stycznia, podniesieni, za odznaczenie się w służbie, Półkownicy na Jenerał-Majorów: Pełniący obowiązek Naczelnika 4-go Okręgu Korpusu Zandarmów *Schnel*, z utwierdzeniem na tym obowiązku; Dowódzca Staro-Ingermanlandzkiego półku pieszego *Skobelcyn*, z назначением Dowódzca 2-ey brygady teyże dywizyi; Dowódzca Nowo-Ingermanlandzkiego półku pieszego *Adlerberg 2-gi*, z pozostaniem na dotychczasowym obowiązku. (P. P.)

— Przez Naywyższe Ukazy, dane Rządzącemu Senatowi, niżej wyrażeni Urzędnicy, którzy, podług zaświadczenia ich Zwierzchności, przy gorliwym i niezagannym sprawowaniu swych obowiązków, wysłużyli w swych rangach ustanowione terminy, Nayłaskawiey mianowani, zgodnie z uznaniem Rządzącego Senatu: 24-go *Grudnia*: Zwyczajny Professor Astronomii przy Wileńskim Obserwatorium, Radzca Kollegialny *Piotr Stawiński*, Radzca Stanu; — 31-go *Grudnia*: Radzca Grodzienskiej Izby Skarbowey Czasowego o konfiskacie majątków Oddziału, 7-mey klasy *Symon Demjanowicz*, Radzca Kollegialnym; Radczy Honorowi: Mińskiego Rządu Gubernialnego Sekretarz Expedycyi Czasowej *Stefan Sułkowski*, Protokółista Sądu Granicznego Mińskiego *Tytus Szyszko*, Kollegialnemi Assesorami; Radczy Dworu: Radzca Rządu Wileńskiej Medyko-Chirurgicznej Akademii *Jan Waszkiewicz*, Zwyczajny Professor Medyko-Chirurgicznej Akademii *Adolf Abicht*, Nadzwyczajny Professor teyże Akademii *Adam Bielkiewicz*, Operatorowie Urzędów Medycznych, Doktorowie Medycyny: Wileńskiego *Tadeusz Hreczyna* i Grodzińskiego *Antoni Sawicz*, Radzcami Kollegialnemi. (G. S.)

Bar, 11-go Stycznia.

Dzisiaj o pół do dziesiątej, mieszkańcy tuteysi strwożeni byli trzęsieniem ziemi, które, ile można było dostrzedz, miało kierunek od zachodu ku południowi, z mocnym szumem podziemnym, i trwało trzy minuty.

Kiszeniew, 12-go Stycznia.

Wczora o 35 minut na dziewiątą z południa, mieszkańcy tuteysi strwożeni byli mocnym łoskotem, po którym dała się czuć eksplozja podziemna; potem zaczęło się trzęsienie ziemi z mocnym trzeszczeniem ścian w domach, dachów, stukiem drzwi, okien, mebli i upadkiem niektórych rzeczy. Dwie eksplozje, jeszcze mocniejsze, przejęły wszystkich powszechnym strachem. Wielu w przelęknieniu wybiegło z domów. Szum, łoskot, trzask drzew, domów i innych budowli, wycie i krzyk zwierząt domowych, podwajały tę okropność. Dzięki Naywyższemu, fenomen ten trwał nie dłużej nad minutę; po czem wszystko się uciszyło, a termometr zrana skazywał tylko 15 stopni mrozu, przy zachmurzonym niebie. Żadney nie zostało budowy, któraby mniej lub więcey nie została uszkodzoną: w jednych pękły ściany, upadły gzymsy, porozbijały się okna, uszkodzone zostały piece, popękały się kominy na dachach, inne zapadły. Starzy ludzie nie pamiętają tak mocnego tu trzęsienia.

Ku końcowi Listopada pokazały się tu niewielkie mrozy. Na początku Grudnia zaczęła iść kra na rzecę *Dniestrze*, przebiegającej granicę Bessarabii, a od dnia 15 mrozy statecznie się powiększały do 1-go Stycznia i dochodziły do 24 stopni, potem się zmniejszyły; wypadł śnieg prawie na pół arszyna i mrozy wzmożyły się znowu, a wczora zrana termometr skazywał 23°.

Soroki (w Bessarabii) 12-go Stycznia.

Wczora o godzinie dziesiątej wieczorem byliśmy przestraszeni mocnym trzęsieniem ziemi, trwającym około trzech minut, z dwóкроtną eksplozją, — które jedna po drugiej nastąpiły, w kierunku od wschodu na zachód. Pierwsza eksplozja zdumiła wszystkich i podobna była do przejeżdżającego po bruku pojazdu, — wstrząśnienie ziemi, nieustannie się powiększając, dało

сѣніе земли, безпрестанно увеличиваясь, объяснило причину этого; но другой ударъ и потрясеніе, были столь сильны, что зданія съ трескомъ колебались. Столы, стулья, домашняя утварь и посуда, все запрыгало, а двери, какъ будто дѣйствіемъ какой волшебной силы, распахнулись настежь, — птицы упали съ нащестковъ и сѣдалищъ своихъ; лай собакъ и ревъ рогатаго скота приводилъ въ трепетъ самыхъ бестрашныхъ; — къ счастью послѣдствія этого явленія, здѣсь незначительны, въ нѣкоторыхъ только домахъ образовались трещины.

Подобнаго землетрясенія никто изъ жителей нашего города не запомнить; утверждаютъ, что бывшее въ 1829 году Ноября 14-го, было столь же сильно и продолжительнѣе нынѣшняго; но тогда оно было волнообразное; землю, такъ сказать колебало, а нынѣ трепетаніе ея было сильнѣе. Зима и у насъ постоянная, съ сильными морозами и глубокимъ снѣгомъ.

Богодаровка *)

Вчера, 11-го Января, въ 9-ть часовъ по полудни, при тихой, ясной и морозной погодѣ, здѣсь ощущаемо было землетрясеніе. При подземномъ гулѣ и грохотѣ въ воздухѣ, подобно налетающей бурѣ, сильный ударъ продолжался отъ 5-ти до 8-ми секундъ, при чемъ ставни оконъ сильно стучали, стѣны, а трескъ и скрипъ вновь поставленныхъ брусчатыхъ строеній слышенъ былъ почти за полверсты. — Легкое, постепенно усиливавшееся трясеніе чувствуемо было минутъ за пять до удара, а минуты три спусти замѣтно еще было дрожаніе воды въ сосудѣ. Стѣнные часы остановились за четверть часа до удара, что могло произойти только отъ колебанія противнаго качанію маятника, коего направленіе было ЮВ на СЗ; слѣдственно все землетрясеніе продолжалось не менѣе 18-ти минутъ. — Люди, случившіеся въ то время на дворѣ, увѣряютъ, что, предъ самымъ ударомъ, надъ горизонтомъ, на СЗ, блеснула молнія, а за нею раздался трескъ въ воздухѣ. А. Г. — в.

Кіевъ, 12 Января.

Вчерашняго числа въ 9 минутъ 10 часа по полудни, чувствуемо было здѣсь довольно сильное землетрясеніе, съ большимъ гуломъ, продолжавшееся до двухъ минутъ, если не болѣе, направленіе его было, какъ кажется, съ Западной стороны.

Каменецъ-Подольскъ, 13 Января.

11-го числа въ вечеру, въ 35 минутъ 9 часа, чувствуемо было здѣсь землетрясеніе. Оно шло отъ Севера къ Югу. Сначала подземный гулъ былъ подобенъ стуку вдушаго экипажа; это продолжалось съ минуту; потомъ сдѣлался сильнѣе такъ, что живущіе въ нижнихъ этажахъ испугались и выбѣжали изъ домовъ. Строенія тряслись; стѣны и кровли деревянныхъ зданій трещали, черепицы падали съ крыши. Въ домахъ все зашаталось и заколыхалось. Это продолжалось около трехъ минутъ.

Житомиръ, 12 Января.

11-го числа по полудни въ половинѣ 9-го часа, въ Губернскомъ городѣ Житомирѣ, чувствуемо было Землетрясеніе, которому предшествовала небольшая гуль. Оно продолжалось болѣе четырехъ минутъ.

Хотинъ, 13 Января.

11-го числа по полудни въ 9-ть часовъ, въ городѣ Хотинѣ произошло, при необыкновенномъ гулѣ, сильное землетрясеніе, продолжавшееся болѣе четырехъ минутъ, до такой степени, что всѣ вообще строенія были повреждены и жители находились въ большой опасности. Никто изъ здѣшнихъ жителей не запомнить подобнаго явленія.

Оргевъ, 12 Января.

11-го числа въ началѣ 9-го часа по полудни, чувствуемо было въ городѣ Оргевѣ землетрясеніе, имѣвшее направленіе отъ Северо-Востока къ Юго-Западу; оно началось подземнымъ гуломъ. Колебаніе было сначала слабое, потомъ усилилось и продолжалось около трехъ минутъ. Въ это время стѣны и двери въ домахъ трещали.

— Намъ пишутъ изъ Харькова, отъ 13-го Января, что 11-го числа, около половины десятаго часа вечера, и тамъ было ощущаемо землетрясеніе, продолжавшееся около полуминуты. Колебаній было три: первое едва замѣтное, второе весьма ощутительное, третье слабое, какъ-бы слѣдствіе предъидущаго. Направленіе ударовъ было отъ северо-востока къ юго-востоку. Погода во время землетрясенія была ненастная; вслѣдъ за землетрясеніемъ все утихло, и небо было покрыто облаками.

(Жур. *Tygodnik Petersburski* сообщая извѣстіе о многихъ случившихся у насъ землетрясеніяхъ содержитъ замѣчаніе, что вся нынѣшняя зима представляетъ удивительное состояніе атмосферы, по-

знать tego przyczynę; ale druga eksplozja i wstrząśnienie tak były mocne, że domy z łaskotem wahały się. Stały, krzesła, sprzęty domowe i naczynia, wszystko się poruszyło, a drzwi, jakby skutkiem czarującej jakiej mocy, otworzyły się na wściaz; — ptastwo domowe pospadało z żerdzi, na których siedziało; wycie psów i ryczenie bydła rogatego, najsmielszych strachem przemówiały; — szczęściem skutki tego zjawiska, nie bardzo są znaczne, w niektórych tylko domach porobiły się rysy.

Podobnego trzęsienia ziemi nikt z mieszkańców naszego miasta nie pamięta; mówią, że trzęsienie w roku 1829 Listopada 14-go, było także mocne i dłuższe trwało, jak teraz; ale w ten czas było ono faliste; ziemia, że tak powiemy, wahała się, a teraz drżenie jej było mocniejsze. Zimą mamy stałą, z wielkimi mrozami i głębokimi śniegami.

Bohodarowka *)

Wczora, 11-go Stycznia, o dziewiątej z południa, śród cichej, jasnej i mroźnej pogody, dało się tu uczuć trzęsienie ziemi. Przy podziemnym łaskocie i szumie w powietrzu, jakby w czasie zbliżającej się burzy, mocna eksplozja trwała od 5 do 8-miu sekund, przy czém okienice mocno stukaly o ściany, a trzask i skrzypienie nowych zabudowań drewnianych, słyszane były prawie o pół wiorsty. — Lekkie, coraz wzmagające się trzęsienie, słyszane było pięć minutami pierwiej przed eksplozją, a po nplywie trzech minut postrzeżone jeszcze było drżenie wody w naczyniu. Zegary ścienne zatrzymały się kwadransiem pierwiej przed eksplozją, co mogło być tylko skutkiem kołysania przeciwnego ruchu wahadła, którego kierunek był z południo-wschodu na północo-zachód; a zatém całe trzęsienie ziemi trwało nie mniej nad 18 minut. — Ludzie, którzy w ów czas znajdowali się na podworzu, zapewniają, że przed samą eksplozją, nad horyzontem, w stronie północo-zachodniej mignęła błyskawica, a po niej rozległ się łaskot w powietrzu. A. G. — w.

Kijow, 12-go Stycznia.

Wczora o godzinie dziewiątej minucie dziesiątej wieczorem, dało się tu uczuć z wielkim łaskotem dość mocne trzęsienie ziemi, które trwało do dwóch, jeżeli nie więcej minut; kierunek jego był, jak się zdaje, ze strony zachodniej.

Kamieniec-Podolski, 13-go Stycznia.

Dnia 11-go, o 35 minucie na dziewiątą wieczorem, dało się tu czuć trzęsienie ziemi, w kierunku od północy na południe. Z początku łaskot podziemny podobny był do turkotu jadącego pojazdu; trwało to blisko minuty; potem tak się powiększył, że na pierwszém piętrze mieszkający przelekli się i wybiegli z domów. Budowy trzęsły się, ściany i dachy domów drewnianych trzeszczały, dachówki spadały z dachów. W domach wszystko się poruszało i kołysało. Trwało to około trzech minut.

Zytomierz, 12-go Stycznia.

Dnia 11-go, o pół do dziewiątej z południa, w Gubernialném mieście Zytomierzu, dało się czuć trzęsienie ziemi, poprzedzone niewielkim łaskotem, które więcej czterech minut trwało.

Chocim, 13-go Stycznia.

Dnia 11-go, o godzinie dziewiątej wieczorem, w mieście Chocimie, śród nadzwyczajnego łaskotu, dało się czuć mocne trzęsienie ziemi, więcej czterech minut trwające do tego stopnia, że wszystkie w ogólności budowy zostały uszkodzone, a mieszkańcy w wielkiem zostawali niebezpieczeństwie. Zaden z tutejszych mieszkańców nie pamięta podobnego trzęsienia ziemi.

Orgiejew, 12-go Stycznia.

Dnia 11-go, o godzinie dziewiątej wieczorem, dało się czuć w mieście Orgiejewie trzęsienie ziemi, w kierunku od północo-wschodu na południo-zachód, podziemnym łaskotem poprzedzone. Trzęsienie było na-przód słabe, potem się wzmogło i około trzech minut trwało. W czasie tym ściany i drzwi w domach trzeszczały.

— Donoszą z Charkowa pod dniem 13 Stycznia, że dnia 11 około pół do dziesiątej wieczorem, dało się i tam czuć trzęsienie ziemi, blisko półminuty trwające. Wstrząśnięć było trzy: pierwsze ledwo było dostrzeżone, drugie bardzo widoczne, trzecie słabe, jakby skutek poprzedzającego. Kierunek trzęsienia był z północo-wschodu na południo-wschód. Stan atmosfery w czasie trzęsienia był niepogodny; wraz po trzęsieniu ziemi wszystko się uspokoiło, a niebo pokryte było chmurami.

(W Tygod. Peters. przy wiadomości o trzęsieniach ziemi w różnych miejscach zdarzonych, zrobiono uwagę, że cała tegoroczna zima przedstawia szczególny stan atmosfery, pokazujący, iż się w niej coś nadzwyczaj-

*) Село, близъ Верхнеднѣпровска, Екатеринославской Губерніи.

*) Wieś, blisko Werchne dneprowska, Gubernii Ekaterynoslawskiej.

казывающее въ ней что-то чрезвычайное. Издавна не запомнить столь сухаго воздуха; въ Петербургѣ ртуть въ барометрѣ держится на высочайшей точкѣ, а нерѣдко превосходитъ знакъ постоянной погоды, чего съ начала барометрическихъ наблюденій никогда не случалось. Такое состояніе воздуха, на страдающихъ хроническими болѣзнями подобно дѣйствуетъ, какъ и чрезвычайная сырость. Въ Петербургѣ и окрестностяхъ а даже во всей Россіи, при постоянныхъ морозахъ встрѣчается недостатокъ снѣга; атмосфера кажется исполнена электричествомъ; машины для ея произведенія, дѣйствуютъ съ сугубою силою, а идіоэлектрическія тѣла съ первымъ прикосновеніемъ приходятъ въ нормальное состояніе.)

— Въ Земледѣльской Газетѣ напечатано слѣдующее письмо изъ Саратова: „У насъ въ Саратовской губерніи начало зимы достойно замѣчанія. Она началась довольно поздно—около 1-го ч. текущаго Декабря, т. е. выпалъ небольшой снѣгъ. До того была какая-та странная, очень холодная засуха, такъ что Волга стала около 16-го Ноября, и ледъ осыпало не снѣгомъ, а землею пылью. И теперь снѣгу почти нѣтъ: чуть бѣлѣютъ поля; досель у насъ большая часть жителей ѣздитъ на лѣтнихъ экипажахъ. Морозы стоятъ лютые; при сѣверномъ вѣтрѣ нерѣдко восходятъ до 28 градусоѡ. Земля сдѣлалась точно желѣзною и уже промерзла аршина на два (?). Подобнаго начала зимы никто здѣсь не запомнитъ. Всѣ опасаются, какъ бы чрезмѣрная стужа, при недостаткѣ снѣга, не сдѣлала вреднаго вліянія на озимые хлѣба и сады. Любопытно знать, какъ началась зима въ другихъ мѣстахъ Россіи. Какое дѣйствіе произведутъ эти чрезмѣрные холода на землю и растенія, — это заслуживаетъ особенное вниманіе людей наблюдательныхъ, для вывода результатовъ при будущемъ урожаѣ.“

А. Леопольдовъ.

21 Декабря 1837. Саратовъ.

Примѣчаніе редакціи З. Г. По дошедшимъ извѣстіямъ, и въ другихъ мѣстахъ Россіи, также и здѣсь въ С. Петербургѣ, нынѣшняя зима началась и продолжается подобнымъ же образомъ, т. е. безъ снѣгу и временемъ съ сильными морозами. Опасенія о вредѣ отъ такой зимы на хлѣба и деревья напрасны; корень и стволъ растеній не убиваются морозомъ во время зимы, когда нѣтъ въ нихъ обращенія соковъ, а страдаютъ и гибнутъ отъ морозовъ хлѣба весною, когда пойдутъ молодые всходы. Морозъ губитъ растеніе только тѣмъ, что замораживая въ немъ сокъ, разрываетъ его расширеніемъ сосуды растенія, а прямо на твердыя части, на древесину, не имѣетъ вреднаго дѣйствія. Если стволы березы, липы и проч., не закрытые ни чѣмъ отъ морозовъ во всякую зиму, остаются всегда цѣлы, то корни въ землѣ еще вѣрнѣе должны сохраняться. Надѣмся и увѣрены, что озимые хлѣба отродятся будущю весною благополучно. (Спб. В.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 6-го Февраля.

Здѣшній Магистратъ отъ 26-го ч. с. м. сдѣлалъ объявленіе, коимъ приводитъ во всеобщее извѣстіе милостивый рескриптъ Его Величества Императора НИКОЛАЯ по случаю принятія предложеннаго ему права гражданства города Берлина. Что касается заведенія предложеннаго учредить на счетъ суммы подаренной симъ великодушнымъ Монархомъ подъ названіемъ *Гражданскаго Николаевскаго Госпиталя*, опредѣлено, передать въ собственность сему заведенію пространную площадь въ большой Франкфуртской улицѣ, принадлежащую къ городу, издержки на постройку зданія и устройство помѣщенія на 100 чел., простирающіяся до 25,000 рейхстал. отпустить изъ Берлинскихъ общественныхъ суммъ, Императорское же пожертвованіе, оставить при заведеніи какъ ненарушимый фондъ. (G. C.)

— Не только въ столицѣ, но и въ другихъ городахъ Государства отправлялось торжество, въ память эпохи освобожденія Пруссіи отъ нашествія Французовъ. Всѣ волонтеры, участвовавшіе въ военныхъ дѣйствіяхъ 1813, 1814 и 1815 годовъ, въ день торжества собрались вмѣстѣ и въ пріятельской бесѣдѣ обновляли воспоманія о минувшемъ. (O. G. Ц. II.)

А в с т р і я.

Вѣна, 1-го Февраля.

Генералъ-Маіоръ *Дандоло* бывшій командиромъ эскадры въ Левантѣ, назначенъ начальникомъ эскадры въ Адриатическомъ морѣ.

— Здѣсь получено радостное извѣстіе для Императорской Фамиліи, что Ея Велич. Королева Обиикъ Сицилій беременна. Ея Имп. Выс. Эрцгерцогиня *Софія* не выходитъ еще изъ своихъ комнатъ. Сегодня балъ у Императрицы.

озайного дѣіе. Od wieków nie pamiętają takiej suchości powietrza; w Petersburgu, merkurysz w barometrze prawie bez przerwy utrzymuje się na najwyższym punkcie, a nie raz daleko przechodził znak stałej pogody; co się od początku obserwacyi barometrowych nigdy nie zdarzyło. Na cierpiących choroby chroniczne taki stan powietrza działa podobnie, jak zbytńia wilgoć. W Petersburgu i okolicach, owszem w całej Rosyi, przy ciągłych mocnych mrozach, daje się czuć niedostatek sńiegu; atmosfera zdaje się przejężona elektrycznością; machiny do jeý wydobywania sńieżące, działają z podwójnym natężeniem, a ciała idiolektryczne prawie za pierwszym dotknięciem przychođą do stanu normalnego).

— W Gazecie Rolniczej czytamy list z Saratowa następujący: »U nas w Gubernii Saratowskiej początek zimy godzien jest uwagi. Zaczęła się dość późno—około dnia 1-szego bieżącego Grudnia, wypadł sńieg nie wielki. Pierwiej była jakaś dziwna, bardzo zimna susza tak, że Wołga stanęła około 16-go Listopada, i łód pokryty został nie sńiegiem, ale piaskiem. I teraz prawie nie ma sńiegu: zaledwo bieleją pola; dotąd u nas większa część mieszkańców jeździ kołami. Mrozy panują srogie; przy wietrze północnym często dochodzą do 28-miu stopni. Ziemia stała się jakby żelazna, i już na dwa arszyny umarża (?). Takiego początku zimy nikt tu nie pamięta. Wszyscy lękają się, ażeby nadzwyczajne zimno, przy niedostatku sńiegu, nie uczyniło szkodliwego wpływu na zboża ozime i ogrody. Ciekawą byłoby wiedzieć: jak się zaczęła zima w innych miejscach Rosyi? Jaki wywrą skutek te nadzwyczajne mrozy na ziemię i rośliny, — zasługuje to na szczególną uwagę badaczów, dla uczynienia wniosku o następnym urodzaju.«

A. Leopoldow.

21 Grudnia 1837 r. Saratow.

Uwaga Redakcyi Gaz. Rol. Podług otrzymanych wiadomości, i w innych miejscach Rosyi, jako też i tu w S. Petersburgu, zima terazniejsza zaczęła się i trwa podobnymże sposobem, to jest: bez sńiegu i niekiedy z wielkimi mrozami. Obawy, ażeby takowa zima nie zaszkodziła zbożu i drzewom, są próżne; korzenie i same rośliny nie lękają się mrozow w czasie zimy, kiedy soki w nich nie krążą, a zboża cierpią i giną od mrozow wiosną, kiedy puszczają młode wschody. Mroz gubi rośliny tylko przez to, że zamraża w nich soki, rozrywa je przez rozszerzenie próżni roślin, a prosto na twarde części, na drzewo, nie ma wpływu szkodliwego. Jeżeli pni brzoż, lip i t. d., niczém nie zakryte w czasie mrozow w kaźdey zimie, zostają zawsze całe, tedy korzenie w ziemi pewnie jeszcze powinny zachować się bez uszkodzenia. Spodziewamy się i jesteśmy pewni, że zboża zimowe następney wiosny szczęśliwie się odrodzą. (G. S. P.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P R U S S Y.

Berlin, 6-go Lutego.

Magistrat tutejszy wydał dnia 26 b. m. obwieszczenie, w którym podaje do wiadomości publiczney uprzejme pismo NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA NIKOŁAJA, z powodu przyjęcia ofiarowanego mu prawa obywatelstwa miasta Berlina. Co do zakładu mającego się wzniesić z daru tego spaniałomyślnego Monarchy pod nazwą *Obywatelskiego Szpitala Mikolajaja*, uchwalono tym końcem, aby zakładowi temu przekazać na własność obszerny plac na wielkiej ulicy Frankfortskiej, należący do miasta, koszta na zabudowanie tegoż i urządzenie pomieszczenia na 100 osób, wynoszące 25,000 tal., z funduszu gminy Berlińskiej opędzić, dar zaś CESARSKI, jako wieczysty fundusz dla zakładu tego pozostawić. (G. C.)

— Nie tylko w stolicy, ale i w innych głównych miastach Monarchii Prusskiej, obchodzono w dniu 3 b. m. uroczystość oswohodenia Pruss od najazdu Francuzów. Wszyscy ochotnicy, którzy mieli udział w bitwach, w latach 1813, 1814 i 1815, zgromadzili się na przyjacielską ucztę i w tym dniu odnawiali radośne wspomnienia. (G. R. K. P.)

A U S T R Y A.

Wiedeń, 1-го Lutego.

Jenerał-Major *Dandolo*, dotychczasowy dowódzca eskadry w Lewancie, mianowany dowódcą eskadry na zatoce Adryatyckiej,

— Otrzymano tu radośną wiadomość dla rodziny Cesarskiej, że Jey Kr. Mość Królowa Obojga Sycylii jest przy nadziei. Jey C. W. Wys. Arcy-Xiężna *Zofia* nie wychodzi jeszcze ze swych pokojow. Dzisiaj bal u Cesarzowej Jey Mości.

— Пишутъ изъ Праги: Сильные въ нынѣшнюю зиму морозы, кажется на собакъ особенно предное произвели вліяніе. Недавно у двухъ собакъ оказались знаки бѣшенства, и они покусали четырехъ человекъ, изъ коихъ одинъ умеръ уже отъ водобоязни. Также 8 чел. по неосторожности по натопленіи каменными углями и по закрытіи заблаговременно трубы, едва незадохнулись и только скорымъ медицинскимъ пособіемъ спасены.

— Изъ Аграма увѣдомляютъ, что тамъ какъ и во всей Кроаціи, выпало чрезвычайно много снѣга, такъ что со всѣмъ нельзя проехать по дорогамъ. Также приводятъ всѣхъ въ ужасъ волки, которые будучи лишены всякой пищи, наводятъ страхъ на сельскихъ жителей, причиняютъ опустошенія и нападаютъ на людей и скоть. (A.P.S.Z.)

Франція.

Парижъ, 30-го Января.

Король председательствовалъ вчера въ Совѣтѣ Министровъ и потомъ занимался съ Президентомъ Совѣта.

— Въ письмѣ Генерала *Allard* сообщено о смерти Королевы Серданагъ, старой и почтенной *Somrou-Begghum*. Генералъ *Allard* прибывъ въ Сердану уже не нашелъ ее въ живыхъ и вручилъ ей внуку золотую табакерку, посланную *Людвикомъ Филиппомъ* сей Княгини. *Somrou-Begghum* имѣла 96 лѣтъ отъ роду; она оставила своимъ наследникамъ имѣнія на 50 милл. фр.

— Вчера слѣдственный судья дѣлалъ допросъ *Видоку* въ теченіи шести часовъ.

— Вчера говорили здѣсь на биржѣ, что Англійскіе Министры всѣ вдругъ подали въ отставку. *Temps* замѣчаетъ объ этомъ слухъ: „По письмамъ изъ Лондона отиравленнымъ сюда въ субботу вечеромъ, можемъ увѣрить, что о такой вѣрѣ ни слова не говорили. Вѣроятно, что если бы Министры встрѣтивъ затрудненія по Канадѣскому дѣлу, захотѣли отступить, то сдѣлали бы это прежде принятія Шлева предложенія, а не послѣ.“

1-го Февраля.

Герцогъ и Герцогиня *Орлеанскіе* и Герцогъ *Немурскій* 29-го ч. пр. м. удостоили присутствіемъ своимъ балъ Австрійскаго Посланника. На этотъ пиръ продолжавшійся до 5 час. утра, приглашено было 2,200 особъ.

— *Charte de 1830* содержитъ слѣдующее: „Многіе оппозиціонные журналы нѣсколько дней стараются представить будто Военное Министерство подвергнуто тайному и противузаконному вліянію. По ихъ мнѣнію, причинѣе было бы быть Герцогу *Орлеанскому* Военнымъ Министромъ; онъ предпринялъ бы наименованія и съ каждымъ днемъ лучше бы узнавалъ управленіе военными дѣлами. Журналы эти вѣроятно не могутъ представить ни одного доказательства, въ подтвержденіе мнѣнія, съ которымъ мы рѣшительно несогласны.“

— По донесеніямъ *Bon Sens*, Министерство составило проектъ закона, который долженъ быть предложенъ Палатамъ въ отношеніи Алжира. Полагаютъ, что нужно будетъ 60,000 чел., чтобы осадить Африканскія наши владѣнія, со включеніемъ Константины. — Другой здѣшній журналъ говорить: „Навѣрное можемъ увѣдомить, что Министерство въ будущемъ засѣданіи намѣрено предложить проектъ закона, опредѣляющаго увеличеніе нашей сухопутной силы. Кромѣ 21,500 чел., которые до экспедицій въ Тафну и Константину были дѣйствительнымъ составомъ нашей Африканской арміи, должно было отправить еще туда 25,000 чел.; и теперь дѣло въ томъ, чтобы пополнить недостатокъ, происшедшій отъ сего въ нашемъ войскѣ. Имѣетъ ли Министерство другія еще причины къ увеличенію дѣйствительнаго состава войска, мы не можемъ утвердительно сказать. Но мы полагаемъ, что Палаты безъ затрудненія примутъ сей законъ.“

— Письма изъ Мадрита отъ 22 Января сообщаютъ о невыгодномъ положеніи Испаніи. Въ этотъ день извѣстны тамъ были прѣвія здѣшней Палаты Депутатовъ и чисто Министерское рѣшеніе, которымъ они окончены. Извѣстно было, что Испанія ничего не должна ожидать болѣе отъ Франціи. Ужасная эта истина, которая разрушила столько надеждъ и уничтожила такъ много обольщеній, всѣхъ умы привела въ волненіе. Изгнанные торжествуютъ, такъ какъ ихъ предсказанія исполнились; умѣренные кажутся очень пораженны, и каждый, кто имѣлъ о Франціи благопріятное мнѣніе, находится въ подозрѣніи.

— Въ письмѣ изъ Байонны отъ 28 ч. пр. м. содержится: „*Д. Карлосъ* 24-го ч. былъ еще въ своей главной квартирѣ Лодіо. Колонна командуемая *Мериномъ* и *Цавалою*, осаждаютъ окрестности лосъ Аркосъ. Какъ скоро въ Толедо получено извѣстіе объ

— *Donoszą z Pragi*: Mocne mrozy tegoroczney zimy, zdaje się, na psów szczególnie szkodliwe wywarły wpływ. Niedawno u dwóch psów odkryto znaki wściekliwości, gdy pokąsały czterech ludzi, z których jeden umarł już od wodowstrętu. Niedawno 8 osób przez nieostróżność mało się tu nie udusiło, gdy po wypaleniu węglami kopalnemi zawczasie piec zamknięto, i tylko śpieszną lekarską pomocą uratowani zostali.

— Z Agramu donoszą, że tam, jak i w całej Kroacji, wypadła wielka ilość śniegu, przez co przejazd na drogach zupełnie został zatamowany. Również niemającym nabawiają strachem wilki, które będąc pozabawione wszelkiego pożywienia, roznoszą postrach i spustoszenie dla mieszkańców wsi, napadając na ludzi i bydło. (A.P.S.Z.)

FRANCYA.

Paryż, dnia 30 Stycznia.

Król przewodniczył wczora na Radzie Ministerjalnej, a potem pracował z Prezydentem Rady.

— Przez list Jenerała *Allard*, dowiadujemy się o śmierci Królowey Serdanah, starej i sławnej *Somrou-Begghum*. Jenerał *Allard*, za przybyciem swoim do Sardanah, nie znalazł już jej przy życiu i wręczył wnukowi jej złotą tabakierę, którą *Ludwik Filip* przeznaczył dla *Xiężny Somrou-Begghum*; miała 96 lat wieku, dziedzicom swym zostawiła około 50 mil. fran.

— *P. Vidocq* był wczora słuchany przez Sędziego instrukcyjnego przez sześć godzin.

— Wczora na tutejszey giełdzie mówiono, że Angielscy Ministrowie wszyscy podali się do uwolnienia. *Temps* czyni następującą uwagę nad tą pogłoską: »Podług listów, które w sobotę wieczorem z Londynu przybyły, możemy zapewnić, że o takim kroku zgoda nie było mowy. Zdaje się nawet pewnym, iż jeśli Ministerjum, skutkiem trudności, na które natrafiło przy pytaniu względem Kanady, chciałyby ustąpić, toby nastąpiło przed, nie zaś po przyjęciu wniosku *Pecla*.“

Dnia 1 Lutego.

Xiążę i Xiężna *Orleañscy*, oraz Xiążę *Némours*, zaszczylicili obecnością swoją dnia 29 z. m. bal, dany przez Posta Austriackiego. Na tę ucztę, która trwała do godz. 5-tej, zaproszono było 2,200 osób.

— *Charte de 1830* zawiera, co następuje: »Rozmaite dzienniki oppozycyjne od kilku dni usiłują opisywać Ministerjum Wojenne, jako podległe tajnemu i przeciwnemu ustawom wpływowi. Podług nich, najwłaściwiej byłoby Xięciu *Orleañskiemu* bydź Ministrem Woyny; przedsięwzięłyby on mianowania i codzień więcey poymowałby zarząd spraw wojskowych. Dzienniki te zapewna nie mogłyby wyprowadzić żadney przyczyny, mogącey usprawiedliwić to twierdzenie, któremu najmocniej zaprzeczamy.“

— *Bon Sens* donosi, że Ministerjum ułożyło projekt do prawa, który ma bydź przełożony Izbowi względem Algieru. Rozumieją, że potrzeba będzie 60,000 ludzi, ażeby osadzić Afrykańskie posiadłości łącznie z Konstantyną. — Inny tutejszy dziennik udziela: Możemy teraz za rzecz pewną donieść, że Ministerjum postanowiło przełożyć na przyszłym posiedzeniu projekt do prawa, względem powiększenia naszego wojska lądowego. Oprócz 21,500 ludzi, które przed wyprawą do Tafny i Konstantyny tworzyły rzeczywisty skład naszej Afrykańskiej armii, potrzeba było wystać teraz jeszcze 25,000 ludzi; idzie dopiero o to, ażeby przez to zapewnić ubytek, sprawiony w naszym wojsku. Azali Ministerjum ma jeszcze inne przyczyny do powiększenia zwyczajney siły, musimy jeszcze zawiesić swoje zdanie. Rozumiemy jednak, że Izby bez trudności przyymą to prawo.“

— Listy z Madrytu pod d. 22 Stycznia, w posępnych farbach malują położenie Hiszpanii. Tego dnia wiadome tam były rozprawy naszej Izby Deputowanych i czysto ministeryalne wotowanie, przez które rozprawy te ukończone zostały. Wiadomo, że Hiszpania nie więcey niema oczekiwać od Francyi. Okropna ta pewność, która zniweczyła tak wielkie nadzieje i zniszczyła tak wiele omamień, przyprowadziła umysły wszystkich do wielkiego wzburzenia. Exaltowani tryumfują, gdyż przepowiednie ich spełniły się: umiarkowani, zdają się bydź bardzo smutni, i każdy, który o Francyi miał przyjaźne zdanie, staje się podeyrzanym.

— W liście z Bayonny pod d. 28 z. m. czytamy: „*Don Carlos* d. 24 miał główną swoją kwaterę w Llodio. Kolumna dowodzona przez *Merino* i *Zavala* oblegała okolice Los Arcos. Toledo, jak tylko otrzymano tam wiadomość o zagrażających poruszeniach Ba-

опасныхъ движеніяхъ *Базиліо Гарсія*, она объявлена на военномъ положеніи.“

— Письма съ Испанскихъ границъ уведомляютъ, что бывший духовникъ *Донъ-Карлоса* попалъ въ немилость, и замѣненъ Капуцинскимъ Монахомъ *Ларрага*. Происшествіе это произвело большое впечатлѣніе между Карлистами.

2-го Февраля.

Король давалъ вчера аудіенціи Греческому Посланнику, Префекту Гардскаго Департам. и Графу *Сенъ-Пріестъ*, а потомъ занимался съ Интендантомъ Королевскаго Дома.

— Палата Депутатовъ совершила сегодня публичное засѣданіе, въ которомъ Генер. *Жакелино* уведомилъ о пенсіонѣ 10,000 фр. требуемой для Графини *Данремонъ*, и предлагалъ уменьшить эту сумму до 6,000 фр. Совѣщаніе о томъ отсрочено.

— Полагаютъ, что коммиссія назначенная для разсмотрѣнія предложенія о костюмахъ депутатовъ опредѣлить такъ, что все останется по прежнему, т. е. что всякому депутату предоставится на волю или являться въ какомъ угодно костюмѣ, или просто въ черномъ фракѣ.

— Министерскій жур. *Presse* подтверждаетъ мнѣніе о предполагаемомъ увеличеніи арміи какъ для пополненія недостатка въ Африкѣ, такъ и по необходимости при многочисленныхъ переворотахъ въ Европѣйской политикѣ, принять сильнѣйшее и внушающее уваженіе состояніе, именно по дѣлу общаго мира.

— Говорятъ о уничтоженіи постановленія, по коему дѣти не могутъ быть принимаемы въ воспитательный домъ, пока полицейскій комиссаръ въ присутствіи матери не приметъ протокола о семь дѣтствіи, такъ какъ отъ исполненія сего распоряженія, убійства дѣтей значительно увеличились.

— По письмамъ изъ Барселлоны отъ 24 ч. пр. м. *Кабрера* 11 Января при Мора перешелъ чрезъ Эбро для осажденія Фальзета на шесть часовъ отъ Таррагоны; такъ какъ между тѣмъ отправлены противу него значительныя силы, то онъ отступилъ чрезъ рѣку и обратился къ Нижней Аррагоніи.

— Изъ Логроньи пишутъ отъ 23 ч. пр. м. что *Д. Карлосъ* не рѣшился идти на Мадридъ но обратился въ Кантавіехъ, гдѣ *Кабрера* обязался приготовить значительныя запасы.

— Легитимистскій журналъ *l'Europe* уведомляетъ, что Баронъ *Ваерстъ* (издатель Бреславльской газеты), прибылъ въ Карлистскую квартиру и вскорѣ по прибытіи имѣлъ у *Донъ-Карлоса* аудіенцію.

3-го Февраля.

Герцогъ *Фриасъ* и Г. *Истурисъ* оставляютъ завтра Парижъ и отправляются въ Мадридъ.

— Въ одномъ здѣшнемъ журналѣ содержится: „Утверждаютъ, что Министерство ожидаетъ теперь съ опасеніемъ депешей изъ Алжира, которыя доставятъ результатъ новыхъ переговоровъ открытыхъ со стороны Маршала *Вале* съ *Абдель-Кадеромъ*. Генералъ-Губернаторъ отправилъ двухъ парламентаровъ въ лагерь *Абдель-Кадера* требуя отъ него объясненій на счетъ его поступковъ и напоминая наконецъ объ исполненіи Тафискаго трактата, изъ котораго еще многіе важныя пункты не исполнены. Отвѣтъ Эмира еще неизвѣстенъ; но при его волнительномъ образѣ мыслей, должно опасаться, что требованія Маршала *Вале*, будутъ имѣть слѣдствіемъ формальный разрывъ.“ (A.P.S.Z.)

А Н Г Л И Я.

Лондонъ, 31-го Января.

Ганноверскій Посоль Баронъ *Минхгаузенъ* въ субботу въ частной аудіенціи поднесъ Ея Величест. свою вѣрющую грамоту. Вечеромъ Королев. Прусскаго Посоль Баронъ *Бюлозъ* и Секретарь Посольства Графъ *Секендорфъ* съ многими Министрами приглашены были къ Королеви на обѣдъ. Между прочими знатными особами находился также на обѣдѣ Австрійскій уполномоченный Г. *Гумелауеръ*. 14 и 21 Февраля Королева будетъ давать пріемъ.

— Придворная газета уведомляетъ о наименованіи командующаго въ Канадѣ Генералъ-Лейтенанта Сиръ *Джонъ Кольборна*, кавалеромъ ордена Бани большаго креста и о наименованіи Г-на *Линга*, Католика, Директоромъ придворной канцеляріи на мѣсто умершаго Г-на *Рупеля*.

— Министерство имѣетъ намѣреніе съ 1 Апрѣля наст. г. увеличить составъ всѣхъ линійныхъ полковъ. По исполненіи сего предложенія, около 10,000 чел. послано будетъ въ Северо-Американскія колоніи.

— Нижняя Палата отсрочена третьяго дня до 2-го Февраля.

— *Times* опять дѣлаетъ насмѣшку надъ частыми посѣщеніемъ Лордами *Мельбурномъ* и *Пальмерстономъ* Королеви. *Sun* считаетъ это только завистью и напоминаетъ, что Торія при прежнему Король у-

silio *Garcia*, ogłoszone zostało w stanie oblężenia.

— Listy od granic Hiszpanii donoszą, że dotychczasowy spowiednik *Don Carlosa* wpadł w niełaskę i zamieniony został przez Kapucyna *Larraga*. Wypadek ten wielkie pomiędzy Karolistami sprawił wrażenie.
Dnia 2.

Król dawał wczora posłuchania Postowi Greckiemu, Prefektowi Departamentu Gard i Hrabiemu *Saint Priest*, a potem pracował z Intendentem listy cywilney.

— Izba Deputowanych miała dzisiaj publiczne posiedzenie, na którym Jenerał *Jacqueminot* oznajmił o pensyi 10,000 fr. żądanej dla Hrabiny *Damremont*, i wniosł potem, ażeby sumę tę zmniejszyć do 6,000 fr. Narady o tym przedmiocie zostały odłożone.

— Rozumiejają, że Kommissya, wyznaczona do rozpatrzenia przełożenia względem ubioru Deputowanych, postanowi, że wszystko się zostanie po dawniejszemu, t. i. że każdemu Deputowanemu wolno będzie ubierać się podług upodobania, albo wprost ukazywać się w czarnym fraku.

— Dziennik Ministeryalny *Presse* potwierdza wiadomość o zamierzonym powiększeniu armii, tak dla dopełnienia woyska w Afryce, jako i dla konieczności, ażeby przy licznych trudnościach, jakie się okazują w polityce Europejskiej, przybrać mocniejsze i poważniejsze stanowisko, mianowicie w interesie powszechnego pokoju.

— Mówią o zniesieniu postanowienia, podług którego, dzieci nie inaczej mogą być przyjmowane do domu podrzutkow, niż Kommissarz Policyjny niesporządzi protokółu, o tym akcie, w obecności matki: gdyż od wprowadzenia tego rozporządzenia, dzieciobójstwa powiększyły się uderzającym sposobem.

— Podług listów z Barcellony pod dniem 24 z m. *Cabrera* 11 Stycznia pod Mora przeszedł za Ebro dla oblężenia Falset, które leży prawie na 6 godzin drogi od Tarragony; gdy tymczasem przeciwko niemu natychmiast wysłane zostały znaczne siły, tedy znowu cofnął się za rzekę i udał się ku Niższej-Arragonii.

— Z Logrono donoszą pod d. 23 z. m., że *Don Carlos* niezdeterminował się iść na Madryt, lecz ma się udać do Cantavieja, gdzie *Cabrera* zapewnia znaczne zgromadzić zapasy.

— Dziennik legitymistyczny *l'Europe* donosi, że Baron *Vaerst* (wydawca gazety Wrocławskiej) przybył do głównej kwatery Karolistowskiej i wkrótce po przybyciu miał u *Don Carlosa* posłuchanie.

Dnia 3.

Xiąże *Frias* i P. *Isturiz* opuszczają jutro Paryż, udając się do Madrytu.

— Jeden z tutejszych dzienników donosi: „Zapewniają, że Ministeryum oczekuje w tym momencie, z niejaką obawą, depeszy z Algieru, które mają udzielić rezultat nowych ze strony Marszałka *Valée* z *Abdel-Kaderem* rozpoczętych układów. Gubernator Generalny wysłał dwóch Parlamentarzy do obozu *Abdel-Kadera*, żądając od niego wyjaśnień względem jego postępowania, i wzywając go nakoniec do wypełnienia traktatu T. fneńskiego, którego wiele jeszcze ważnych punktów pozostało niewykonanych. Odpowiedź Emira nie jest jeszcze wiadomą; lecz przy upornym jego sposobie myślenia, potrzeba się lękać, że wezwania Marszałka *Valée*, będą miały za skutek formalne zerwanie.“ (A.P.S.Z.)

А Н Г Л И Я.

Londyn, dnia 30-go Stycznia.

Posel Hannowerski Baron *Munchhausen*, w sobotę na audyencyi prywatney złożył Jey Kr. Mości swe listy wierzytelne. Wieczorem Posel Kr. Pruski Baron *Bülow* i Sekretarz legacyi Baron *Seckendorff*, z wielu Ministrami, zaproszeni byli do stołu Królowey. Między wielu innemi znakomitemi osobami, znajdował się także na obiedzie u Jey Kr. Mości Pełnomocnik Austryacki P. *Humelauer*. Dnia 14 i 21 u Królowey będą pokoje

— Gazeta Dworu donosi o mianowaniu dowodzącego w Kanadzie Jenerał-Porucznika Sir *John Colborne*, Kawalerem Orderu Łaziebnego wielkiego krzyża i o mianowaniu P. *Lynch*, katolika, na jednego z Dyrektorów Kancellaryi Dworu, na miejsce zmarłego Pana *Roupel*.

— Od dnia 1 Kwietnia ter. roku, Ministeryum ma zamiar powiększyć skład wszystkich półków liniowych. Po wykonaniu tego środka, woysko w osadach Północno-Amerykańskich wynosifoby około 10,000 ludzi.

— Izba Niższa wczora odroczoną została do dnia 2-go Lutego.

— *Times* znowu czyni sobie żart z częstego odwiedzania Królowey przez Lordów *Melbourne* i *Palmerstona*. *Sun* postrzega w tém samę tylko zawiść i przypomina, że Torysowie tymże Ministrom za przeszłe-

прекали тѣхъ же Министровъ, что они такъ рѣдко посѣщали дворъ.

— Миссіонеръ *Иосифъ Вольфъ* при весьма слабомъ здоровьи прибылъ изъ Америки въ Ковсъ, куда ожидается изъ Франціи своей супруги (прежней Леди Эстеръ *Стангопе*) и дѣтей. Въ продолженіи послѣднихъ двухъ лѣтъ, посѣтилъ онъ Арабію и Абиссинію, проповѣдывалъ вездѣ Евреямъ и идолопоклонникамъ, но на пути въ Мекку, потерявъ побой отъ Бедуиновъ, заболѣлъ въ Годайдагъ, отплылъ оттуда въ Гиндостанъ а потомъ на островъ Св. Елены. Отсюда онъ отправился въ Северную Америку, гдѣ посвѣщенъ въ Епископы Нью-Джерсей. *Г. Адамсъ* представилъ его въ Вашингтонѣ на конгрессъ, гдѣ онъ говорилъ о важности миссій. Онъ теперь въ Англіи ожидаетъ смерти.

— По извѣстіямъ съ Золотыхъ Береговъ *) въ Эльминѣ, Голландской колоніи, близъ Капа-Кистъ, произошла мятежь; Губернаторъ съ 300 чел. сдѣлалъ вылазку; но они частію убиты частію взяты въ плѣнъ. Это происшествіе причинило большое опасеніе купцамъ сосѣдственныхъ колоній на тѣхъ берегахъ. *Morning Herald* сообщаетъ письмо отъ 16-го Ноября изъ Капа-Кистъ-Кестль съ пространнымъ описаніемъ сего несчастія. Голландскій Эльминскій Губернаторъ и 6 Европ. Офицеровъ Голландскихъ колоній пали жертвою варварства туземцевъ, которыми Голландское Правительство владѣло 150 лѣтъ. 40 бѣлыхъ солдатъ, 60 работниковъ и 40 рекрутъ изъ Батавіи, кромѣ многихъ невооруженныхъ умерщвлены и Негры показывали части тѣлъ на рынкѣ Такорари. Смертоубійства эти приписываютъ мщенію за споръ, который былъ нѣсколько лѣтъ между бѣлыми и туземцами.

— Изъ Буэнос-Айреса увѣдомляютъ, что на границахъ Бولیвіи начались непріятельскія дѣйствія. Генераль *Фелипе Гередиа*, 13 ч. пр. м. съ 250 чел. конницы близъ Гумауаки разбилъ Бولیвійцевъ и взялъ амуницію, а также большое количество орудій, лошадей и лошаковъ.

— По извѣстіямъ изъ Гибралтара отъ 18 ч. с. м., 16 ч. тамъ произошло сильное землетрясеніе, но не причинило вреда, торговые дѣла были въ весьма худомъ состояніи. (A.P.S.Z.)

Г е р м а н і я .

Штутгартъ, 30-го Января.

Въ прошлую ночь въ 1 часъ по полуночи въ новой типографіи книжной лавки *И. Г. Котта*, произошла пожаръ. Усердію и ревности пожарной команды, гражданъ и военныхъ обязаны тѣмъ, что въ этомъ огромномъ зданіи сгорѣла только небольшая часть словолитни. Черезъ часъ уже пламя было остановлено. Прибытіе Его Велич. Короля на мѣсто пожара, побудило еще болѣе къ дѣятельности и усердію подоспѣвшихъ скоро на помощь гражданъ, которые привыкли видѣть предъ собою благородный примѣръ въ особѣ Короля.

Фрейбургъ, 26-го Января.

Сегодня по утру въ 4 часа нашъ городъ былъ пробужденъ отъ сна пожарною тревогою, когда въ одной части огромнаго Университетскаго зданія по неизвѣстной причинѣ, открылся огонь. Немедленно отовсюду оказана помощь и пламя объявившее уже часть стропиль, остановлено, и такимъ образомъ избавились отъ великаго бѣдствія, которое угрожало особенно сокровищамъ отличной Университетской библіотеки.

Франкфуртъ на М., 1-го Февраля.

Съ давняго времени распространяють слухъ, что союзныя центральныя власти будутъ уничтожены. Но эта молва преждевременна, какъ можно заключить изъ того обстоятельства, что мѣсто недавно умершаго Королев.-Баварскаго Директора верховнаго апелляціоннаго суда *Г. Гейнриха* при союзной центральной комиссіи, занялъ другой и сего послѣдняго со дня на день сюда ожидаютъ. Съ другой стороны Королевско-Прусскій Тайный Совѣтникъ и Совѣтникъ въ Министерствѣ Внутрен. Дѣлъ и Полиціи, *Г. Матисъ*, который во время своего здѣсь пребыванія, пользовался всеобщимъ уваженіемъ, скоро возвратится въ Берлинъ и вступить въ свои важныя должности.

И т а л і я .

Римъ, 25-го Января.

Французскія газеты ошибочно извѣстили о болѣзни Папы. Его Святѣйшество находится въ вольнѣнномъ здравіи и каждый день прогуливается.

— *Diario* опровергаетъ сообщенное въ многихъ иностранныхъ журналахъ извѣстіе о вторичномъ появленіи холеры въ Неаполѣ.

*) Африканскій берега между рѣками Сукръ и Вольша въ длину на 47 миль отъ В. на З.

го Крѳла czynili zarzuty, że tak mało bywali u dworu.

— Миссіонеръ *Жозефъ Вольфъ* в нader зрунованымъ станіе здравія przybył z Ameryki do Cowes, gdzie oczekiwać będzie swojej żony (dawniej Lady Esther Stanhope) i dzieci z Francji. W ostatnich dwóch latach zwiadził on Arabią i Abissynią, nauczał wszędzie żydów i pogan, lecz na drodze do Mokki został zбитый kijmi przez Beduinów, zachorował w Hodeidah, odpłynął ztamąd do Hindostanu, a potem na wyspę Sw. Heleny, zkad udał się do Ameryki Północnej, gdzie poświęcony był na Biskupa New-Jersey. *P. Adams* wprowadził go w Washingtonie na kongress, przed którym mówił o ważności missyy. Teraz w Anglii oczekuje śmierci.

— Podług wiadomości z pobrzeża Złotego *) w Elminie, osadzie Hollenderskiej, niedaleko Cape-Coast, bunt wybuchnął. Gubernator we 300 ludzi uczynił wyciezkę, lecz ci częścią zabici częścią wzięci w niewolę. Smutny ten wypadek pomiędzy kupcami sąsiednich osad na tych brzegach, sprawił wielką obawę. *Morning-Herald* pod 16 Listopada udziela list z Cape Coast-Castle, z obszernym opisaniem tego zdarzenia. Gubernator Hollenderski Elminy i 6 oficerów europejskich osad Hollenderskich padli ofiarą barbarzyństwa krajowców, nad któremi Rząd Hollenderski 150 lat panował. Przytém 40 białych żołnierzy, 60 robotników i 40 nowozaciężnych z Batavii, oprócz wielu nieuzbrojonych osób, zamordowano, a czarni pokazywali części ciał zamordowanych na rynku Tacorary. Morderstwa te przypisują zemście za spór, jaki zachodził od lat kilku między białymi a krajowcami.

— Listy z Buenos-Ayres donoszą, że na granicach Bولیwiі zaczęły się nieprzyjacielskie działania. Jenerał *Felipe Heredia* d. 13 z. m. we 250 ludzi jazdy pobit Bولیwijczyków pod Humahuaca i wziął w zdobyczy sprzęty wojenne, wielką ilość broni, koni i mułów.

— Podług wiadomości z Gibraltaru pod d. 18 t. m., d. 16 było tam mocne trzęsienie ziemi, lecz żadnych szkód nie zrządziło. Interessa handlowe były w bardzo złym stanie. (A.P.S.Z.)

Н і е м с у .

Stuttgart, 30 Stycznia.

Przeszłej nocy o godz. 1-szej, w nowey drukarni przy księgarni *J. G. Cotta* wybuchnął pożar. Goliwości i poświęceniu się straży ogniowej, obywateli i wojska przypisać należy, że wściekłość płomieni zniszczyła tylko, w stosunku do ogromney budowy, małą część giserni. Po upłynieniu godziny, ogień już był ugaszony. Obecność Kręła na miejscu pożaru pobudzała do większych usiłowań przybyłych na pomoc obywateli, którzy nawykli widzieć zawsze szlachetny przykład w osobie swojego Kręła.

Freiburg, 26-go Stycznia.

Dzisiaj, o godz. 4 rano, miasto nasze przestraszone zostało ze snu uderzeniem na gwałt ogniowy, gdy w pewney części wielkiej budowy uniwersyteckiej wybuchnął z niewiadomej jeszcze przyczyny pożar. Udało się jednak, za przyspieszoną ze wszystkich stron pomocą, ogień, który już część dachu objął, wstrzymać i przez to zapobiedz wielkiemu nieszczęściu, które szczególniej zagrażało szacownym skarbowi znakomitej Biblioteki Uniwersyteckiej.

Frankfort n. M., 1-go Lutego.

Od dawnego czasu niejednokrotnie krążyła pogłoska, że centralna Władza Związkowa będzie rozwiązana. Lecz pogłoska ta jest przedwczesną, jak się okazuje z tey okoliczności, że po zmarłym niedawno Kr. Bawarskim Dyrektorze najwyższego Sądu Appellacyjnego, *P. Heinrichen*, przy Związkowej Centralney Kommissji wyznaczony został następcą i codziennie jest oczekiwany. Przeciwnie Kręlowi. Pruski Tajny Radzca Rządowy i Radzca w Ministerjum spraw wewnętrznych i policyi, *P. Mathias*, który podczas swojej tu obecności zasłużył na powszechne poważenie, powróci niezwłocznie do Berlina, dla objęcia tam swojego urzędu. (A.P.S.Z.)

W ł o s n y .

Rzym, 25-go Stycznia.

Francuzkie gazety mylnie doniosły o słabości Oyca S.: gdyż Jego Świątobliwość nie tylko używa czerstwego zdrowia, ale nawet codziennie przechadza się po mieście.

— *Diario* zaprzecza umieszczony w wielu dziennikach zagranicznych wiadomości o powtórny wybuchnieniu cholery w Neapolu.

*) Afrykańskie wybrzeże między rękami Sucre i Volta mające 47 m. dług. od W. na Z. (R.)

— Въ прошломъ году случилось здѣсь 123 пожара, между которыми загорѣлось 76 печныхъ трубъ.

Piza, 19-go Января.

Теперь много говорятъ здѣсь о установленіи изъ Италіанскихъ владѣній, Италіанской конфедераціи, по образцу Германской, которой столицею былъ бы городъ Болонья или Феррара. Со временемъ окажется, сколько вѣроятна это извѣстіе, которое уже нѣсколько разъ повторяли. (G. C.)

Испанія

Мадридъ, 24-go Января.

Español замѣчаетъ, что теперь когда всѣ надежды на иностранное посредничество исчезли, Испанія предоставлена самой себѣ и должна всячески стараться, привести къ концу междоусобную войну. Этотъ журналъ наконецъ увѣряетъ, что политическое состояніе края улучшилось, а не сдѣлалось хуже, какъ многіе утверждали, и оканчивается изъясненіемъ благодарности Г-мъ *Тьеру, Одиллонз-Баро, Могену* и другимъ Французскимъ Депутатамъ, за ихъ усердное содѣйствіе Испаніи. (A.P.S.Z.)

Турція.

Константинополь, 6-go Декабря.

28-го Ноября, въ присутствіи самаго Султана, Министровъ и главныхъ Сановниковъ Порты, спущенъ былъ въ здѣшнемъ адмиралтействѣ пароходъ, построенный Г. *Роддесомъ*. Это первое судно, вышедшее изъ Турецкихъ верфей; оно отличается прочностію своей постройки, равно какъ изяществомъ формъ и искуснымъ расположеніемъ каютъ, которыя снабжены всѣмъ, что только можетъ доставить пользу, или удовольствіе. Новый пароходъ будетъ имѣть машину въ 100 лошадей, изготовленную въ Англіи; онъ будетъ служить преимущественно для развозовъ Капитана-Паши по разнымъ портамъ Имперіи. Спускъ этаго парохода на воду произведенъ былъ весьма удачно, подъ руководствомъ Г. *Роддеса*, который удостоился при этомъ случаѣ самаго лестнаго отзыва со стороны Его Величества.

— По частнымъ письмамъ изъ Константинополя, помѣщеннымъ въ Одесскомъ Вѣстникѣ, холодъ достигалъ тамъ 11 градусовъ Реомюра. Весь заливъ, или Золотой-Рогъ, образующій гавань Османской столицы, замерзъ отъ Кеате-Хане до Ун-Кабанъ, подлѣ Балук-Базара. Можно себѣ представить отчаяніе Константинопольскихъ жителей, въ ихъ непрочныхъ домахъ, при постройкѣ которыхъ все вниманіе всегда обращено на то, чтобы сдѣлать изъ нихъ прохладное убѣжище въ лѣтнюю пору, и которые во время зимы, согреваются только жаровнями. Во многихъ канцеляріяхъ и купеческихъ конторахъ, принуждены держать червильницы подлѣ огня и надѣвать на руки перчатки, чтобы имѣть возможность писать. Знаменитые тандуры, родъ столовъ, слабженныхъ одѣялами, вокругъ которыхъ располагаются, какъ бы на постеляхъ, и подъ которыми ставятъ жаровни, служатъ общеупотребительнымъ средствомъ для предохраненія отъ холода. (O. G. Ц II.)

— *Morning Post* сообщаетъ письмо изъ Константинополя съ извѣстіемъ, что погибъ Англійскій бригъ *Defiance* командуемый Капитаномъ *Раммъ*. Изъ всего экипажа спаслось только двое людей. Бригъ плылъ изъ Александріи въ Одессу для нагрузки тамъ шерсти и сала для Англіи и 4 Января при входѣ въ устье Босфора, потерпѣлъ кораблекрушеніе, близъ Кили на Азіатскихъ берегахъ.

— *Gazetta di Zara* пишетъ отъ 22 Января: „Надѣмся доставить нашимъ читателямъ удовольствіе, сообщая слѣдующее извѣстіе изъ Монтенегро: „*Цетина 7 Января*. Область наша по возвращеніи нашего Правителя изъ Россіи, получила новое политическое устройство. Сенатъ возобновленъ; онъ теперь состоитъ изъ Президента, въ особѣ самаго Правителя, изъ Вице-Президента, каковое достоинство Владыка пожаловалъ своему дядѣ *Петровицу*, быв. Лейтенанту въ Русской арміи, наконецъ изъ Секретаря, Канцлера и 12 Сенаторовъ. Въ Нагіяхъ или округахъ, установлено 12 Капитановъ національной гвардіи, и имъ переданы дѣла Сардаровъ, которые хотя остаются въ своемъ званіи, однако безъ всякой публичной власти. Устроена національная милиція, изъ 320 чел. и кромѣ того 30 чел. лейбъ-гвардіи Правителя.“

Помннутый журн. уведомляетъ далѣе изъ Травника отъ 21 Января: Во всей Босніи пользуются совершеннымъ здоровьемъ, и Визирь не перестаетъ сохранять и приводить въ исполненіе мѣръ на границахъ Османскихъ провинцій или еще зараженныхъ, или одержимыхъ язвою, а также противу господствующаго внутри на некоторыхъ мѣстахъ падежа на скоть. (A.P.S.Z.)

ВИДНА. Типографъ А. Марциновскаго. Печатать дозволяется. Февраля 8 д. 1838 г. — Цензоръ Стат. Совѣт. Кав. Левъ Боровскій.

— W przeszłym roku było tu 123 pożarów, pomiędzy którymi zdarzyło się 76 kominowych.

Piza, 19-go Stycznia.

Mówią tu teraz bardzo mocno o utworzeniu z krajow Włoskich konfederacyi Włoskiej na wzór Niemieckiej, której rezydencyą byłoby miasto Bononia, albo Ferrara. Czas przekona, jak dalece może bydz prawdziwą ta wieść, nie raz już powtarzana. (G. C.)

Hiszpania.

Madryt, dnia 24 Stycznia.

Español postrzega, że teraz, kiedy wszystkie nadzieje zagranicznej interwencyi znikły, Hiszpania zostawiona jest samej sobie i musi użyć wszystkich sił swoich, ażeby wojnie domowej koniec położyć. Wspomniony dziennik zapewnia, że stan polityczny kraju polepszył się, lecz zgoła się nie pogorszył, jak wielu utrzymywało, i kończy oświadczeniem dla P. *Thiers, Odillon-Barrot, Mauguin* i innymъ Французкимъ Депутowanymъ wdzięczności, za ich gorliwe wspieranie sprawy Hiszpańskiej. (A.P.S.Z.)

Турція.

Константинополь, д. 6 Grudnia.

28 Listopada r. z., w obecności Sułtana, Ministrów i znakomitych Urzędników Porcy, spuszczonej został w Admiraliczy tutejszej statek parowy, zbudowany przez P. *Roddes*. Jestto pierwszy statek tego rodzaju, który wyszedł z warsztatow Turckich; obok trwałości budowy i pięknego kształtu, odznacza się wygodnym urządzeniem kajut, które mieszczą w sobie wszystko, co tylko służyć może ku potrzebie lub przyjemności. Statek mieć będzie parową machine o sile 100 koni, zrobioną w Anglii, i ma bydz przeznaczony szczególnie dla podróży morskich Kapudana-Baszy do różnych portow państwa. Spuszczenie statku na wodę odbyło się nader pomysłnie, pod kierunkiem P. *Roddes*, któremu przy tém zdarzeniu Sułtan w nayschlebniejszych wyrazach oświadczył swe zadowolenie.

— Podług prywatnych wiadomości ze Stambułu, umieszczonych w Kuryerze Odesskim, zimno dochodziło tam do 11-stu stopni Reamura. Cała odnoga, tak zwana Róg-Złoty, formująca port stolicy Ottomańskiej, pokryła się lodem od Keate-Chane aż do Un-Kaban, wzdłuż Baluk-bazaru. Można sobie wystawić rozpacz mieszkańców Stambułu, w źle opatrzonych ich domach przy stawianiu których całą uwagę zwracają zwykle na to, ażeby zapewnić sobie chłodne schronienie na lato, które w czasie zimy ogrzewają się tylko fajerkami. W wielu biurach i kantorach kupieckich muszą trzymać kałamarze przy ogniu i wkładać rękawiczki, do pisania. Powszecznie tu używane tандуры, rodzaj stołów z okryciami czyli kołdrami, przy których jak gdyby na pościeli wokoło się siada, i pod którymi stawiają się fajerki, są jedynym środkiem zabezpieczenia się od zimna. (G. R. K. P.)

— *Morning-Post* udziela list z Konstantynopola, donoszący o rozbiciu się brygu Angielskiego *Defiance*, dowodzonego przez Kapitana *Ramm*. Z całej osady uratowało się tylko dwóch ludzi. Bryg ten płynął z Alexandryi do Odesy, gdzie miał wziąć ładunek wełny i sadła do Anglii, i d. 4 Stycznia przy wpłynięciu do uścia Bosphoru, poniosł rozbicie się blisko Kili na brzegach Azyatycznych.

— *Gazetta di Zara* donosi pod d. 22 Stycznia: „Spodziewamy się sprawić czytelnikom naszymъ przyjemność, udzielając następującą wiadomość z Mientenegro: „*Cetigne 7 Stycznia*. Kraj nasz, od powrotu naszego Władyki z Rossyi, otrzymał nową polityczną organizacyą. Senat został wznowiony i składa się obecnie z Prezydenta w osobie samego Władyki, Wice-Prezydenta, którą-to godność Władyka udzielił swojemu stryjowi *Petrowiczowi*, dawniej Porucznikowi w służbie Rossyjskiej, nakoniec z Sekretarza, Kanclerza i 12 Senatorów. W Nahiah czyli Powiatach wyznaczono 12 Kapitanów gwardyi narodowej, na których włożono dotychczasowe obowiązki Sardarów, którzy, chociaż pozostają przy swych tytułach, jednak bez żadney publiczney władzy. Ustanowiona została milicya narodowa na 320 dzie, składająca się ze 320 osób, a nadto straż przybozna Władyki ze 30 ludzi.“

Wspomniony dziennik donosi dalej z Trawnika pod 21 Stycznia: „W całej Bосніи używają teraz najlepszego stanu zdrowia i Wezyr nieprzestaje utrzymywać i przyprowadzać do dalszego wykonania środków, albo na granicach jeszcze zapowietrzonych, albo przez zarazę pustoszonej prowincyi Osmańskich, jako i wewnątrz, przeciwko panującej w niektórych miejscach zarazie bydłowej. (A.P.S.Z.)